

Drogi Nauczycielu!

Cieszymy się, że wraz z nami chcesz zmieniać oblicze edukacji!

Witamy w programie *Paszport do przygody*.

Już za chwilę przeczytasz pierwszy scenariusz.

Mamy nadzieję, że przypadnie Ci on do gustu, a w czasie jego realizacji będziecie się świetnie bawić.

Nasz projekt zaczniemy od książki Michała Rusinka *Kefir w Kairze*.

Tegoroczna ścieżka przygody będzie wiodła uczniów przez niesamowite miejsca, których odwiedzenie można oznaczać naklejkami w paszporcie.

Ale co najważniejsze, będzie angażowała do współpracy, krytycznego myślenia i kreatywnych działań.

Coraz częściej świat wymaga od nas kreatywności.

W jaki sposób możesz rozwijać tkwiące w uczniach pokłady twórczego myślenia?

Kreatywność to sztuka nietypowego oraz efektywnego rozwiązywania zadań i problemów. Jak powiedział Frank Zappa:

„Umysł jest jak spadochron. Nie działa, jeśli nie jest otwarty.”

Warto wykonywać więc zadania zmuszające nasz mózg do myślenia oraz całe życie uczyć się nowych rzeczy.

Pamiętajmy, że mózg potrzebuje wszechstronnej gimnastyki uaktywniającej różne jego obszary i związanej z różnymi typami inteligencji.

Uczmy **marzyć** – odważnie i w oparciu o jasne cele, **myśleć** – samodzielnie i nieszablonowo, **tworzyć** – rzeczy oryginalne i efektywne zarazem, łamiąc przy tym schematy i przyzwyczajenia.

I działać z otwartością na pomysły i opinie innych.

Pomocne zasady

Pracujcie w atmosferze przygody,
pozwólcie na pewną swobodę
i wesołość – tym karmi się
kreatywność!

Pozwól uczniom
popelniać błędy,
bo one wiele nas uczą.

Eksperymentujcie
i wyciągajcie wnioski –
nawet, jeśli coś pójdzie nie tak.

Zachęcaj do
zadawania pytań.

Zadając twórcze
zadanie nie zakładaj
z góry, jak ono ma
być wykonane i nie
krytykuj, jeśli dzieci
pójdą inną drogą.

Nie odrzucaj żadnych
pomysłów „z zasady”, lecz
zachęcaj do samodzielnego
szukania argumentów
„za” i „przeciw”
i oceniania ryzyka.

Nie rozliczaj dzieci
z wykonania zadań
ograniczając się do
oceny „dobrze” lub „źle”.
Sklaniaj do autorefleksji,
oceny koleżeńskiej,
feedbacku.

Rozdaj uczniom naklejki do paszportu na samym początku projektu. Każdy powinien mieć swój pakiet. Pamiętaj: naklejki nie są nagrodą – to forma zabawy oraz element fabuły projektu. Nawet uczeń nieobecny powinien mieć możliwość wklejenia naklejki do swojego paszportu.

Zachęcamy do korzystania również z dodatkowych zabaw i zadań, które dla Was przygotowaliśmy. Są przeznaczone do zrealizowania poza projektem, lecz nawiązują do tegorocznych książek. Będą się one pojawiały na stronie www.czytaniemamoc.pl w trakcie trwania projektu.

Wreszcie – namawiamy do dzielenia się własnymi pomysłami, inspiracjami i realizacjami. W tym celu zapraszamy na facebookową grupę dla kreatywnych nauczycieli *Czytanie ma Moc* (program dla szkół i przedszkoli).

Nasz program został objęty patronatem Budzącej się Szkoły – a to nas zobowiązuje.

To co, zaczynamy?

Oznaczenia stosowane w scenariuszach

Fragment książki do czytania

Zadanie twórcze słowne

Zadanie twórcze manualne

Zadanie twórcze ruchowe

Twórcza rozmowa

KREAKTYWATOR, czyli twórcza karta pracy (PDF)

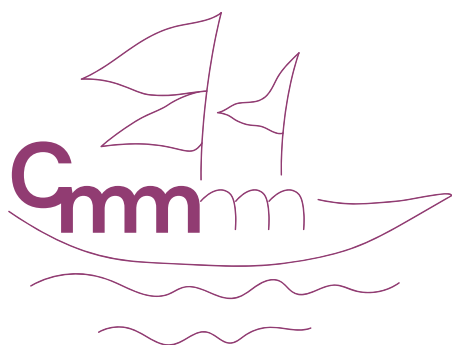
Wyzwanie dramowe

Pokaż prezentację

Praca z paszportem

PASZPORT DO PRZYGODY KLASA II

WARSZTAT 1

Inspiracja:

Książka Michała Rusinka *Kefir w Kairze* (wydawnictwo Znak Emotikon)

W jakim celu?

- › Rozbudzenie w uczniach pasji czytelnicy.
- › Rozwijanie umiejętności współdziałania w grupie.
- › Wspieranie aktywności i twórczych działań uczniów.

Zdobywane umiejętności. Uczeń:

- › doskonali budowanie relacji społecznych poprzez pracę w parach i w grupie,
- › rozwija kompetencje polonistyczne,
- › rozwija umiejętności wypowiedzenia się na forum klasy,
- › rozwija swoje kompetencje kreatywne i artystyczne,
- › prezentuje i omawia efekty swoich działań edukacyjnych, plastycznych, twórczych.

W jaki sposób?

- › Burza mózgów
- › Działania twórcze
- › Elementy dyskusji
- › Praca indywidualna, w parach i grupach

Przygotuj:

- KREAKTYWATORY (do pobrania w zakładce „Materiały dodatkowe”)
 - *List od Kefira* – wydrukuj raz, najlepiej w kolorze, możesz go również umieścić w kolorowej kopercie
 - *Mapa świata* – wydrukuj tyle kopii ile jest uczniów w klasie, w kolorze lub nie
 - *Ukryte wyrazy* – wydrukuj jedną kartkę na parę uczniów. Zwróć uwagę, że masz dostępne aż 10 wersji zadania (na kolejnych stronach pliku pdf), więc każda para może otrzymać inne zadanie!
- Fragmenty książki Michała Rusinka *Kefir w Kairze*: str. 17 (*Bogota*), str. 22 (*Bukareszt*), str. 76 (*Pekin*) (do pobrania w zakładce „Materiały dodatkowe”)
- Dla każdego ucznia: *Paszport Młodego Podróżnika* oraz naklejki
- Materiały plastyczne: karton, kredki (dla każdej grupy uczniów), ołówki
- Prezentacja (możesz ją znaleźć w zakładce „Materiały dodatkowe”)

PRZYGODA 1.

List od zagubionego podróżnika

2–3 jednostki lekcyjne w zależności od liczebności klasy

1. Przywitanie

Usiądźcie razem w kręgu, przywitaj uczniów i zapoznaj ich z projektem *Czytanie ma Moc*. Przedstaw cele projektu:

- Dobra zabawa, w czasie której można się czegoś nauczyć o otaczającym nas świecie.
- Poznanie ciekawych książek i przeżycie wesołych przygód.
- Rozwijanie fantazji i pasji do czytania – bo czytanie ma moc!
- Możliwość eksperymentowania i współpracowania z innymi osobami, by się lepiej poznać.

2. List zagubionego Kefira

Odczytaj list zagubionego podróżnika do uczniów (znajdziesz go w zakładce „Materiały dodatkowe”). Wytłumacz, że w odnalezieniu Kefira pomogą uczniom książki i wskazówki w nich zawarte. Zaprezentuj dzieciom książki, w których będą poszukiwać

podróżnika (na slajdzie prezentacji). Jeśli masz książki w wersji papierowej, to możesz dołożyć do nich jeszcze kilka innych książek z biblioteki, aby utrudnić uczniom zadanie w odgadywaniu rebusów, zagadek, które będą wskazywały im, w której książce dalej mają szukać Kefira.

Zaprezentuj pierwszą książkę – *Kefir w Kairze* autorstwa Michała Rusinka.

- › Zanim wyruszyście w podróż, musicie zdobyć odpowiednie rzeczy i umiejętności, żeby móc zostać książkowymi podróżnikami.

3. Mapa świata

Pierwsza tegoroczna książka wymaga sprawnego poruszania się pomiędzy miastami na świecie. Dlatego pokaż dzieciom mapę świata (znajdziesz ją na slajdzie prezentacji).

Możesz w rozmowie sprawdzić wiedzę dzieci, pytając:

- › Czy wiecie, co przedstawia ta mapa?
- › Co to są kontynenty?
- › Czy ktoś z Was zna nazwy kontynentów? Jeśli tak, to wymieńcie je.
- › Na jakim kontynencie my mieszkamy?
- › Kto potrafi wskazać Europę?
- › Policzmy, ile mamy kontynentów.

Rozdaj dzieciom wydrukowane mapy świata. Opowiedz, że posłużą one do tego, by oznaczyć każde odwiedzone miasto.

4. Bogota

Zaczynamy pierwszą podróż w poszukiwaniu Kefira! Będzie to podróż do Bogoty – poproś, by uczniowie oznaczyli na swoich mapach to miasto, dając im wskazówkę:

- › Bogota leży na kontynencie, który trochę przypomina dwugałkowe lody w wafelku (Uwaga! Coś z nich kapie!).

Przeczytaj na głos wiersz *Bogota* (str. 17), a następnie przeprowadź z uczniami rozmowę na temat, co należy posiadać, aby móc polecieć do cioci w Bogocie. Rozmowę prowadź tak, aby nakierować dzieci na słowo PASZPORT. Omów, co znajduje się w prawdziwym paszporcie.

- › Co jest potrzebne, aby móc polecieć lub pojechać do Bogoty?
- › Czy ktoś z Was ma paszport?
- › Czy zawsze potrzebujemy paszportu, aby pojechać do innego kraju?
- › Co znajduje się w prawdziwym paszporcie?

5. Praca z paszportem, część 1

Następnie rozdaj *Paszporty Młodego Podróżnika* i naklejki. Wytłumacz, że po każdym warsztacie *Czytanie ma Moc* będą mogli wkleić znaczek z odpowiednią okładką, jako „potwierdzenie podróży czytelnicej”.

Oczywiście w książkowych podróżach liczą się nie tylko książki poznane w ramach projektu *Czytanie ma Moc* – dlatego, jeśli ktoś chciałby zaznaczyć inną przeczytaną samodzielną książkę – może to uczynić wpisując jej tytuł lub rysując jej okładkę na ostatniej stronie paszportu (*Inne Podróże Czytelnicze*). A jeśli Twoim książkowym molom zabraknie miejsca i trzeba będzie dokleić kolejne strony do paszportu? Wspaniale!

Natomiast małe naklejki z symbolami służą do tego, by każdy mógł docenić swój własny udział w warsztacie.

A zatem:

- Jeśli ktoś uważa, że na warsztacie dobrze współpracował z innymi – może przykleić pod znaczkiem symbol puzzli.
- Jeśli ktoś ocenia, że podczas warsztatu miał dobre pomysły – na znak tego przykleja naklejkę z symbolem żarówki.
- Natomiast jeśli któryś z uczniów uważa, że podczas warsztatów odniósł jakiś sukces – np. zrobił coś po raz pierwszy, pokonał jakąś trudność, pomógł innej osobie, zaskoczył innych dobrym pomysłem – wówczas może przykleić sobie naklejkę z symbolem pucharu.

Bardzo istotne, by nauczyciel pozostawił decyzję uczniowi i nie ingerował w jego wybór, a na pewno nie sugerował, kto i co może przykleić. Jeśli uczeń chciałby przykleić aż trzy puchary, bo jest bardzo dumny ze swojego pomysłu – czemu nie?

6. Praca z paszportem, część 2

A teraz sprawdź z uczniami, co znajduje się na pierwszej i ostatniej stronie ich paszportów.

- Zobaczcie, co znajduje się na pierwszej i ostatniej stronie Waszych paszportów. Niech każdy z Was wymyśli sobie przydomek.
- Jak myślicie, jakie supermoce może posiadać taki podróżnik po książkach jak Ty?
- Jak może wyglądać ubiór takiego podróżnika?
- Zastanówcie się, jakie rekwizyty może mieć ze sobą książkowy podróżnik.

Uczniowie uzupełniają paszport. Możecie pominąć *Specjalne rekwizyty* i uzupełnić je na koniec zajęć, korzystając z pomysłów, które omówicie w pkt. 9.

7. Bukareszt

Pora na kolejną podróż – do Bukaresztu. Przeczytajcie wiersz, ze strony 22.

Poproś, aby uczniowie oznaczyli na swoich mapach to miasto, dając im wskazówkę:

- › Bukareszt leży niemal w samym środku mapy, najbliżej włoskiego buta!

Pokaż uczniom, że w wyrazie BUKARESZT ukryte są dwa słowa (Buka i areszt).

Zwróć uwagę uczniów na to, jak autor żartuje i bawi się tymi słowami.

Jeśli uczniowie nie znają książki *W Dolinie Muminków* i *Tatusz Muminka i morze* autorstwa Tove Jansson, pokaż im ilustrację Muminka z bajki telewizyjnej i przybliż dzieciom postać Buki.

8. Ukryte wyrazy

Przed wami następane zadanie rozwijające spostrzegawczość i wyobraźnię, które uczniowie wykonają w parze. Potrzebny będzie do tego KREAKTYWATOR *Ukryte wyrazy* – pamiętaj, że jest dostępny w 10 wersjach, więc każda para może otrzymać inne zadanie!

Zadanie polega na tym, aby znaleźć ukryte dwa słowa w jednym wyrazie, a potem stworzyć rysunek łączący dwie odnalezione rzeczy.

Dla ułatwienia możesz podać przykład: w wyrazie LISTONOSZ kryją się słowa LIST i NOS. Można więc narysować listonosza, który trzyma w ręku list. Listonosz ma duży, garbaty nos.

Po wykonaniu zadania każda para przedstawia swoją pracę, wskazując odnalezione wyrazy i opisując wykonany rysunek.

9. Pora na Pekin

Dzieci mogą odnaleźć i zaznaczyć to miasto na swoich mapach, dzięki wskazówce:

- › Pekin (na mapie!) jest najdalej od Bogoty, jak tylko się da. I w ogóle wygląda na naszej mapie na bardzo samotne miasto.

Przeczytaj na głos wiersz *Pekin* (str. 76). Nawiązując do jego treści, przeprowadź krótką rozmowę na temat tego, co spakowałby do plecaka lub walizki książkowy podróżnik taki jak Kefir.

- › Czego może potrzebować podczas wyjazdu książkowy podróżnik?
- › Jakie nieoczekiwane sytuacje mogą go spotkać?

- › Co Kefir może mieć w swej walizce?
- › Do czego może służyć Kefirowi np. guzik?

10. Do czego to służy?

Teraz zaskocz uczniów, mówiąc iż masz zdjęcie z lotniska prześwietlające walizkę Kefira (pokaż slajd). Okazuje się, że ma on w swojej walizce same nieoczywiste rzeczy, a są to:

- › biurowy spinacz
- › guzik
- › kawałek sznurka
- › patyczek do czyszczenia ucha
- › sprężynka z długopisu
- › szpulka taśmy klejącej

Podziel uczniów na kilkusobowe grupy. Zadaniem zespołów jest wymyślić, do czego może służyć każdy z wymienionych wyżej rekwizytów. Przypomnij uczniom, że rzeczy te są wykorzystywane przez podróżnika w nietypowy sposób.

Podaj przykład: guzik przyszywa się do koszuli, spodni i zapina, aby odzież z nas nie spadła, natomiast książkowy podróżnik może wykorzystać guzik jako parasol, bo guzik jest dla Kefira dużym przedmiotem.

Jeśli któraś grupa skończy wcześniej, możesz zapisać na tablicy zadanie dodatkowe: Zastanówcie się, czy dałoby się połączyć te wszystkie rzeczy i zrobić z nich (zbudować) coś przydatnego dla małego podróżnika?

Po skończonej pracy każda grupa prezentuje swoje pomysły.

- › Czy wymyślenie nowego zastosowania dla wskazanych przedmiotów było trudne czy łatwe? Dlaczego?
- › Przypomnij uczniom, że podróżnik powinien mieć dużo pomysłów, ponieważ podczas wyprawy mogą go spotkać różne niespodziewane przygody i musi sobie radzić w różnych nietypowych sytuacjach.

Na zakończenie tego zadania każdy może w swoim paszporcie na tylnej stronie okładki narysować dwa nieoczywiste przedmioty, które przydadzą się podczas każdej podróży (może to być również praca domowa dla chętnych).

11. Refleksja

Poinformuj uczniów, że dzięki wykonaniu dzisiejszych zadań stają się coraz bardziej kreatywni, co jest ważną cechą książkowego podróżnika. Przed nimi jeszcze kilka zadań, aby mogli wyruszyć na poszukiwanie Kefira. Powiedz, że do książki *Kefir w Kairze* będziecie jeszcze wracać, więc prosisz o niewyrzucanie map (możesz je zebrać i schować w szkolnej szafce).

Jeśli uczniowie nie znają znaczenia słowa „kreatywność” – wytłumacz im je. Na koniec uczniowie mogą wkleić do paszportu pierwsze naklejki. Celebруйте w ten sposób koniec pierwszej wspólnej podróży!

Na kolejne poszukiwania Kefira wraz z programem *Czytanie ma Moc* zapraszamy już w listopadzie!

Autorka scenariusza:

Monika Karkusińska – pedagog edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej oraz pedagogiki specjalnej, trener Odysei Umysłu, na co dzień uczący w szkole podstawowej nr 199 w Łodzi, w klasach 1–3 według metody „Plan daltoński drogą do sukcesu”. Od lat poszukująca i sprawdzająca alternatywne sposoby nauczania najbardziej dopasowane do potrzeb i możliwości jej uczniów.

Konsultacja merytoryczna:

Katarzyna Cieciora – mgr edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, nauczyciel z 25-letnim stażem na stanowisku nauczyciela i dyrektora szkoły, wykładowca Krakowskiej Akademii im. Frycza Modrzewskiego na Wydziale Psychologii, Pedagogiki i Nauk Humanistycznych, koordynator Małopolskiego Klubu Budzących się Szkół, autorka scenariuszy zajęć do cyklu podręczników Nowej Ery oraz publikacji i poradników edukacyjnych.

Maja Dobkowska – pedagog kreatywności, trenerka kompetencji miękkich, autorka programów edukacyjnych dla dzieci oraz programów rozwojowych dla dorosłych, a także gier i narzędzi szkoleniowych. Od lat pracuje na styku edukacji i kultury tworząc materiały i prowadząc warsztaty dla dzieci i młodzieży. Trenerka Odysei Umysłu.